

SKLEP SODIŠČA PRVE STOPNJE (peti senat)
z dne 10. marca 2005*

V zadevi T-184/01,

IMS Health, Inc., s sedežem Fairfieldu, Connecticut (Združene države), ki jo zastopajo N. Levy, J. Temple-Lang, solicitors, in R. O'Donoghue, barrister,

tožeča stranka,

proti

Komisiji Evropskih skupnosti, ki so jo najprej zastopali A. Whelan, É. Gippini Fournier in F. Siredey-Garnier, nato A. Whelan, zastopniki, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožena stranka,

* Jezik postopka: angleščina.

ob intervenciji

NDC Health Corp., prej National Data Corp., s sedežem v Atlanti, Georgia (Združene države), ki so jo najprej zastopali I. Forrester, QC, F. Fine, solicitor, C. Price in A. Gagliardi, odvetnika, nato C. Price, J. Bourgeois, odvetnika, in F. Fine, ter nazadnje F. Fine,

NDC Health GmbH & Co. KG, s sedežem v Bad Cambergu (Nemčija), ki so jo najprej zastopali I. Forrester, QC, F. Fine in M. Powell, solicitors, C. Price in A. Gagliardi, odvetnika, nato F. Fine, C. Price in J. Bourgeois, odvetnika, ter nazadnje F. Fine,

in

AzyX Deutschland GmbH Geopharma Information Services, s sedežem v Neu-Isenburgu (Nemčija), ki so jo najprej zastopali G. Vandersanden, L. Levi in D. Dugois, odvetniki, nato Vandersanden in Levi,

intervenienti,

zaradi predloga za razglasitev ničnosti Odločbe Komisije 2002/165/ES z dne 3. julija 2001 v zvezi s postopkom izvajanja člena 82 ES (zadeva COMP D3/38.044 – NDC Health/IMS Health: začasni ukrepi, UL 2002, L 59, str. 18),

SODIŠČE PRVE STOPNJE EVROPSKIH SKUPNOSTI (peti senat),

v sestavi M. Vilaras, predsednik, F. Dehousse in D. Šváby, sodnika,

sodni tajnik: H. Jung,

sprejema naslednji

Sklep

Dejansko stanje

- ¹ IMS Health, Inc. (v nadaljevanju: IMS), družba ameriškega prava, v več državah ponuja storitve obveščanja za podjetja v sektorju farmacevtskih in zdravstvenih proizvodov.

- 2 V Nemčiji IMS opravlja svoje dejavnosti prek podružnice IMS Health GmbH & Co. OHG. Zainteresiranim farmacevtskim laboratorijem zagotavlja storitev v zvezi s podatki o regionalni prodaji. Ta storitev temelji na modularni strukturi, imenovani „struktura s 1860 moduli“, ki ustreza razdelitvi nemškega ozemlja na 1860 geografskih območij za določitev podatkov o prodaji zdravil.
- 3 Ker je IMS menila, da nekatere družbe – v tem primeru Pharma Intranet Information AG (v nadaljevanju: PII) in AzyX Deutschland GmbH Geopharma Information Services (v nadaljevanju: AzyX) – uporabljajo kopije strukture s 1860 moduli, je sprožila sodna postopka pred Landgericht Frankfurt-am-Main (v nadaljevanju: Landgericht Frankfurt) zaradi kršenja svojih avtorskih pravic. Ta postopka sta se začela 26. maja 2000 zoper PII in 22. decembra 2000 zoper AzyX.
- 4 Landgericht Frankfurt je s sklepom z dne 12. oktobra 2000 družbi PII prepovedalo uporabljati strukturo s 1860 moduli. Landgericht Frankfurt je s sklepom z dne 27. oktobra 2000, ki je bil potrjen s sodbo z dne 16. novembra 2000, družbi PII prepovedalo uporabljati tudi strukture z 2847 ali s 3000 moduli ali katere koli druge strukture te vrste, ki izhaja iz strukture s 1860 moduli. Sklep z dne 12. oktobra 2000 in sodbo z dne 16. novembra 2000 je 17. septembra 2002 oziroma 19. junija 2001 potrdilo Oberlandesgericht Frankfurt-am-Main (v nadaljevanju: Oberlandesgericht Frankfurt).
- 5 Potem ko je družbo PII prevzela ameriška družba NDC Health Corp. (prej National Data Corp., v nadaljevanju: NDC), ki od takrat izvaja svoje dejavnosti v Nemčiji prek podružnice NDC Health GmbH & Co. KG, je Landgericht Frankfurt s sklepom z dne 28. decembra 2000, ki je bil potrjen s sodbo z dne 12. julija 2001, izdalo enako prepoved za NDC.

- 6 Landgericht Frankfurt je s sklepom z dne 28. decembra 2000 prepovedalo tudi družbi AzyX posredovati, dajati na trg ali ponujati podatke, ki temeljijo na strukturi s 1860 moduli. Landgericht Frankfurt je ta sklep potrdilo s sodbo, izdano 15. februarja 2001.

- 7 Vzporedno s temi sodnimi postopki sta družbi NDC in AzyX zaprosili IMS za licenco za uporabo strukture s 1860 moduli v zameno za plačilo licenčnine. Družba IMS je ti prošnji zavrnila 28. novembra 2000 oziroma 28. maja 2001.

- 8 V tem okviru je NDC 19. decembra 2000 vložila pritožbo pri Komisiji na podlagi člena 82 ES.

- 9 Komisija je 3. julija 2001 na podlagi te pritožbe sprejela Odločbo 2002/165/ES v zvezi s postopkom izvajanja člena 82 ES (zadeva COMP D3/38.044 – NDC Health/IMS Health: začasni ukrepi, UL 2002, L 59, str. 18, v nadaljevanju: izpodbijana odločba).

- 10 Komisija je v tej odločbi presodila, da obstaja domneva zlorabe v smislu člena 82 ES, ker je družba IMS zavrnila podelitev licence za uporabo strukture s 1860 moduli. Poleg tega je Komisija ugotovila, da obstaja verjetnost resne in nepopravljive škode za javni interes. V zvezi s tem je navedla, da obstaja tveganje, da se bosta konkurenčni družbi družbe IMS, to je NDC in AzyX, umaknili z nemškega trga, če ne bi dobili licence.

- 11 Komisija se je zaradi teh razlogov odločila sprejeti začasne ukrepe v obliki odredbe, naslovljene na družbo IMS, da nemudoma in na nediskriminatorni podlagi podeli licenco za uporabo strukture s 1860 moduli vsem podjetjem, prisotnim na trgu storitev zagotavljanja podatkov o regionalni prodaji v Nemčiji.

Postopek in predlogi strank

- 12 Družba IMS je na podlagi člena 230, četrti odstavek, ES, 6. avgusta 2001 vložila ničnostno tožbo zoper izpodbijano odločbo.
- 13 Z ločeno vlogo, vloženo v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje istega dne, je družba IMS na podlagi členov 242 ES in 243 ES predlagala tudi, naj se odloži izvršitev izpodbijane odločbe, dokler Sodišče prve stopnje ne odloči o tožbi v postopku v glavni stvari.
- 14 Sodnik, pristojen za izdajo začasne odredbe, je s sklepom z dne 10. avgusta 2001, sprejetim na podlagi člena 105(2) Poslovnika Sodišča prve stopnje, preventivno odložil izvršitev izpodbijane odločbe do odločitve o predlogu za izdajo začasne odredbe (sklep predsednika Sodišča prve stopnje z dne 10. avgusta 2001 v zadevi IMS Health proti Komisiji, T-184/01 R, Recueil, str. II-2349).

- 15 Predsednik Sodišča prve stopnje je s sklepom z dne 26. oktobra 2001 odložil izvršitev izpodbijane odločbe (sklep predsednika Sodišča prve stopnje z dne 26. oktobra 2001 v zadevi IMS Health proti Komisiji, T-184/01 R, Recueil, str. II-3193). Na pritožbo NDC je bil ta sklep potrjen s sklepom predsednika Sodišča z dne 11. aprila 2002 v zadevi NDC Health proti IMS Health in Komisiji (C-481/01 P(R), Recueil, str. I-3401).
- 16 S sklepom predsednika tretjega senata Sodišča prve stopnje z dne 5. februarja 2002 je bila družbam AzyX, NDC in NDC Health GmbH & Co. KG dovoljena intervencija v podporo predlogom Komisije.
- 17 Predsednik tretjega senata Sodišča prve stopnje je s sklepom z dne 26. septembra 2002 odložil postopek v tej zadevi, dokler Sodišče ne odloči o vprašanih za predhodno odločanje v zvezi z razlago člena 82 ES, ki jih je predložilo Landgericht Frankfurt v okviru sodnih postopkov, ki potekajo v Nemčiji med družbama IMS in NDC.
- 18 Komisija je 13. avgusta 2003 sprejela Odločbo 2003/741/ES v zvezi s postopkom izvajanja člena 82 ES (zadeva COMP D3/38.044 – NDC Health/IMS Health: začasni ukrepi, UL 268, str. 69, v nadaljevanju: odločba z dne 13. avgusta 2003), s katero je umaknila izpodbijano odločbo.
- 19 Z dopisom, vloženim v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje 16. septembra 2003, je Komisija predlagala Sodišču prve stopnje, naj ugotovi, da je treba postopek v tej zadevi ustaviti, in v podporo svojemu predlogu predložila izvod odločbe z dne 13. avgusta 2003. Komisija je tudi predlagala, naj se vsaki stranki naloži plačilo lastnih stroškov.

- 20 Stranke so bile pozvane, naj se pisno opredelijo o vprašanju, ali je še vedno treba odločati v tej zadevi.
- 21 IMS v stališčih o predlogu za ustavitev postopka, vloženih v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje 28. novembra 2003, predlaga Sodišču prve stopnje, naj:
- v celoti zavrne predlog Komisije, in ko bo odločeno v postopku v glavni stvari, Komisiji naloži plačilo stroškov, vključno s stroški, povezanimi s temi stališči;
 - podredno, če bi bilo ugodeno predlogu Komisije, Komisiji naloži plačilo stroškov.
- 22 NDC in NDC Health GmbH & Co. KG v skupnih stališčih o predlogu za ustavitev postopka, vloženih v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje 4. novembra 2003, menita, da Sodišču prve stopnje ni več treba odločati o predlogu za razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe, in predlagata, naj se vsaki stranki naloži plačilo svojih stroškov.
- 23 AzyX v stališčih o predlogu za ustavitev postopka, vloženih v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje 14. oktobra 2003, pojasnjuje, da nima posebnih stališč, vendar prosi, naj se ji ne naloži plačilo lastnih stroškov.

- 24 Sodišče je 29. aprila 2004 na predlog za sprejetje predhodne odločbe izdalo sodbo v zadevi IMS Health (C-418/01, Recueil, str. I-5039).
- 25 Glavnim strankam je bilo 8. junija 2004 v okviru ukrepov procesnega vodstva iz člena 64 Poslovnika postavljenih več vprašanj v zvezi s področjem uporabe odločbe z dne 13. avgusta 2003. Stranke so odgovorile v rokih, ki so bili določeni.

Predlog za ustavitev postopka

Trditve strank

- 26 Komisija v predlogu za ustavitev postopka meni, da je ta tožba postala brezpredmetna.
- 27 Komisija je v odgovoru na vprašanja o področju uporabe odločbe z dne 13. avgusta 2003, ki jih je 8. junija 2004 postavilo Sodišče prve stopnje, pojasnila, da ta odločba temelji na dejavnikih, ki so se pojavili po sprejetju izpodbijane odločbe. Navaja torej, da odločba z dne 13. avgusta 2003 ni retroaktivna.

- 28 Komisija kljub temu trdi, da izpodbijana odločba ni imela nobenega pravnega učinka. Zatrjuje, prvič, da je izpodbijana odločba določala samo „začasne“ ukrepe in torej ni temeljila na dokončni ugotovitvi kršitve člena 82 ES. Drugič, Komisija poudarja, da je bilo izvrševanje izpodbijane odločbe odloženo med celotnim obdobjem njene morebitne uporabe.
- 29 Po mnenju Komisije bi bil edini mogoč pravni učinek ta, ki bi lahko bremenil nemška sodišča v okviru nacionalnih postopkov. Vendar pa Komisija meni, da ni treba nadaljevati tega postopka, in poudarja, da izpodbijana odločba v tem primeru ne more več učinkovati na ta sodišča, saj je bila umaknjena z odločbo z dne 13. avgusta 2003. Po mnenju Komisije naj ne bi bilo tveganja za nasprotujoče si odločbe, ki bile v nasprotju z načelom pravne varnosti.
- 30 IMS meni, da se v tem primeru postopek ne sme ustaviti.
- 31 Prvič, IMS meni, da z umikom izpodbijane odločbe njeni pravni učinki niso izginili. Tožeča stranka, ki opozarja, da se postopek lahko ustavi, če je bil zadevni akt v celoti umaknjen ali nadomeščen s poznejšim aktom, ki je sam izpodbijan, meni, da lahko še naprej obstaja namen sodnih postopkov, če umaknjena odločba še naprej pravno učinkuje, zlasti ker umik učinkuje samo za prihodnost. IMS dodaja, da bi ji ustavitev postopka, ker umik nima retroaktivnega učinka, v tem primeru odvzela vsako možnost izpodbijati veljavnost in učinke izpodbijane odločbe.

- 32 Drugič, IMS meni, da naj bi bila utemeljenost izpodbijane odločbe pomemben element za reševanje sporov, ki potekajo pred nemškimi sodišči, in v zvezi s tem opozarja na tekoče postopke med njo in NDC. IMS v tem okviru zlasti poudarja, da NDC navaja trditev, da je družba IMS glede na *prima facie* presojo v izpodbijani odločbi zlorabila svoj prevladujoči položaj s tem, da ji ni izdala licence. IMS poleg tega dodaja, da bi družba NDC lahko trdila, da med 3. julijem 2001 in 13. avgustom 2003 izpodbijana odločba ni bila niti umaknjena niti razveljavljena ter da je imela pravico dobiti licenco za to obdobje. IMS, ki se sklicuje zlasti na sodbo Sodišča z dne 14. decembra 2000 v zadevi Masterfoods in HB (C-344/98, Recueil, str. I-11369), meni, da bi lahko nemška sodišča dvomila o tem, kako odločiti, če izpodbijana odločba ne bi bila niti razveljavljena niti umaknjena za nazaj. Nazadnje, IMS pojasnjuje, da se vprašanja za predhodno odločanje, ki jih je Landgericht Frankfurt predložilo Sodišču, niso dotaknila nekaterih točk, navedenih v tožbi za razglasitev ničnosti.
- 33 Tretjič, IMS trdi, da naj bi ekonomičnost postopka upravičevala zavrnitev predloga za ustavitev postopka. Družba IMS v zvezi s tem meni, da ima še vedno interes za nadaljevanje postopka za razglasitev ničnosti, ker obstaja tveganje, da se bo v prihodnosti soočila z akti, podobnimi izpodbijanemu. Poleg tega IMS navaja, da naj bi Komisija vedno zavrnila odločanje o vprašanju, ali je preiskavo treba odložiti, ali celo o vprašanju, ali je postopek končan. Nazadnje IMS meni, da obstaja tveganje, da se bodo NDC ali druga podjetja oprla na izpodbijano odločbo, da bi eventualno zahtevala izdajo licence.

Presoja Sodišča prve stopnje

- 34 Komisija je s predlogom za ustavitev postopka sprožila procesno vprašanje, ki ga je na podlagi člena 114(3) Poslovnika treba rešiti brez uvedbe ustnega postopka, ker je Sodišče prve stopnje ocenilo, da je dovolj seznanjeno z elementi spisa.

- 35 Ugotoviti je treba, da je Komisija med postopkom in z odločbo z dne 13. avgusta 2003 izrecno umaknila izpodbijano odločbo.
- 36 Iz obrazložitve odločbe z dne 13. avgusta 2003 izhaja, da „umik“ nima, kot poudarja Komisija, retroaktivnega učinka in da je zato za navedeno odločbo treba šteti, da razveljavlja izpodbijano odločbo.
- 37 V teh okoliščinah izpodbijana odločba nima več obvezujočih pravnih učinkov na tožečo stranko od začetka veljavnosti odločbe z dne 13. avgusta 2003.
- 38 Kljub temu lahko v skladu s sodno prakso tožeča stranka ohrani interes za razglasitev ničnosti akta, razveljavljenega med postopkom, če bi razglasitev ničnosti tega akta lahko imela pravne posledice (glej sklep Sodišča prve stopnje z dne 14. marca 1997 v zadevi Arbeitsgemeinschaft Deutscher Luftfahrt-Unternehmen in Hapag-Lloyd proti Komisiji, T-25/96, Recueil, str. II-363, točka 16 in navedena sodna praksa).
- 39 V obravnavanem primeru tožeča stranka zlasti trdi, da ima še vedno interes predlagati razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe glede na njene pravne učinke v obdobju pred odločbo o razveljavitvi.
- 40 Opozoriti je treba, da je bilo izvrševanje izpodbijane odločbe odloženo, najprej s sklepom predsednika Sodišča prve stopnje z dne 10. avgusta 2001, nato s sklepom predsednika Sodišča prve stopnje z dne 26. oktobra 2001. Izpodbijana odločba torej ni mogla imeti pravnih učinkov med datumom, ko je bilo njeno izvrševanje odloženo prvič, to je 10. avgustom 2001, in začetkom veljavnosti odločbe z dne 13. avgusta 2003.

- 41 Očitno je, da je izpodbijana odločba pravno učinkovala samo v obdobju med začetkom njene veljavnosti in trenutkom, v katerem je bilo njeno izvrševanje odloženo. Vendar pa preučitev spisa kaže, da čeprav se je izpodbijana odločba začela izvrševati, ni ostal noben učinek, ki bi upravičil obstoj interesa, da se zahteva razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe.
- 42 Tako iz člena 2 izpodbijane odločbe izhaja, da se obveznost izdaje licence, določena v členu 1 te odločbe, lahko izvrši samo v okviru zahteve konkurenčnih družb družbe IMS in sporazuma o licenčnihinah, ki se po potrebi določijo na podlagi izvedenskega mnenja.
- 43 Iz spisa izhaja, da sta konkurenčni družbi družbe IMS, v tem primeru AzyX in NDC, vložili zahtevo za licenco po sprejetju izpodbijane odločbe. Strankam se ni uspelo dogovoriti o ustreznih licenčnihinah in postopek izbire izvedenca se je začel. Vendar pa se glede na sklep predsednika Sodišča prve stopnje z dne 10. avgusta 2001 ta postopek ni končal in Komisija je odložila imenovanje izvedenca.
- 44 Torej ni sporno, da tožeča stranka na podlagi izpodbijane odločbe ni bila prisiljena podeliti licence eni od svojih konkurentk in da na isti podlagi ne more biti prisiljena tega storiti danes, ker je bila izpodbijana odločba razveljavljena 13. avgusta 2003.
- 45 Prav tako ni sporno, da denarne kazni, predvidene v členu 3 izpodbijane odločbe, ni bilo mogoče uporabiti za zadevno obdobje in je tudi ne bo mogoče uporabiti zaradi razveljavitve navedene odločbe.

- 46 Glede trditev tožeče stranke, povezanih z izidom sodnih postopkov, ki potekajo v Nemčiji, in upoštevanjem, zgoraj v točki 32 navedene sodbe Masterfoods in HB, je treba navesti, da je cilj te sodbe preprečiti kakršno koli tveganje protislovja med odločitvami nacionalnih sodišč in odločitvami Komisije. Zadostuje opozoriti, da je izpodbijana odločba izginila iz pravnega reda Skupnosti s 13. avgustom 2003 in da to tveganje protislovja v tem primeru ne obstaja. Nemška sodišča so torej popolnoma svobodna pri odločanju in pri tem je treba opozoriti, da je bil predmet izpodbijane odločbe vsekakor samo sprejetje začasnih ukrepov.
- 47 Dodati je treba, da glede na zgoraj že navedene elemente v točkah 40, 44 in 45 ni ostal noben pravni učinek izpodbijane odločbe. Dejstvo, da se lahko konkurentke tožeče stranke v Nemčiji ali drugi zainteresirani gospodarski subjekti po potrebi sklicujejo pred nacionalnimi sodišči le na obstoj izpodbijane odločbe v preteklosti, da bi dobili licenco ali odškodnino, ne učinkuje na pravni položaj tožeče stranke.
- 48 Nazadnje glede trditev IMS, da bi se v prihodnosti lahko soočila z aktom, ki bi bil enak izpodbijanemu, Sodišče prve stopnje navaja, da bi vsekakor na položaj tožeče stranke lahko vplivale, če sploh, samo odločbe, ki se razlikujejo od izpodbijane odločbe in katerih morebitno izpodbijanje bi privedlo do drugačnih sporov, kot je ta predlog za razglasitev ničnosti.
- 49 Zaradi vseh teh razlogov je treba skleniti, da družba IMS ni predložila nobenega dokaza, ki bi omogočal ugotovitev, da ima kljub razveljavitvi izpodbijane odločbe še vedno interes za razglasitev ničnosti te odločbe. Iz tega sledi, da je ta tožba postala brezpredmetna in da je treba postopek v tej zadevi ustaviti.

Stroški

- 50 Komisija meni, da bi bilo treba vsaki stranki naložiti, naj nosi svoje stroške, ker je bila izpodbijana odločba umaknjena zaradi bistvene spremembe okoliščin. Ta umik naj ne bi pomenil, da je Komisija spremenila prvotno stališče o obstoju zlorabe prevladujočega položaja na prvi pogled. Poleg tega ta umik ne povzroča dvoma niti o presoji merila nujnosti, niti o tehtanju interesov, opravljenem v izpodbijani odločbi, niti o ustreznih naravi začasnih ukrepov, ki so bili odrejeni v tej odločbi.
- 51 IMS nasprotno meni, da je treba Komisiji naložiti plačilo stroškov postopka. Najprej trdi, da je relativna vrednost prvotnih očitkov, ki so jih izrazile stranke, dejavnik, ki Sodišču prve stopnje omogoča uresničiti njegovo diskrecijsko pravico v zvezi s stroški. IMS se pri tem sklicuje zlasti na zgoraj v točki 15 navedeni sklep IMS Health proti Komisiji. Poleg tega IMS meni, da bi bilo pošteno in pravično, da se Komisiji naloži plačilo stroškov, ter v bistvu pojasni, da so ji ta zadeva in storjene napake povzročile visoke stroške.
- 52 V skladu s členom 87(6) Poslovnika Sodišče prve stopnje, če se postopek ustavi, odloči o stroških po svoji presoji.
- 53 Navesti je treba, da je Komisija razveljavila izpodbijano odločbo zaradi spremembe okoliščin, ki so obstajale ob njenem sprejetju, to je stanja konkurence. Niti odločba z dne 13. avgusta 2003 niti dokumenti iz spisa ne omogočajo ugotovitve, da je Komisija priznala, da izpodbijana odločba ni zakonita glede na očitke, ki jih je izrazila tožeča stranka.

- 54 Opozoriti je treba tudi, da imajo v skladu s členom 107(4) Poslovnika sklepi sodnika, pristojnega za izdajo začasne odredbe, samo začasni učinek in v ničemer ne posegajo v odločbo Sodišča prve stopnje v glavni stvari.
- 55 Sodišče prve stopnje meni, da bo opravljena pravična presoja okoliščin primera, če vsaki stranki naloži plačilo lastnih stroškov, vključno s stroški postopka za izdajo začasne odredbe.

Iz teh razlogov je

SODIŠČE PRVE STOPNJE (peti senat)

sklenilo:

- 1. Postopek v zvezi s to tožbo se ustavi.**
- 2. Vsaka stranka nosi svoje stroške, vključno s stroški postopka za izdajo začasne odredbe.**

V Luxembourggu, 10. marca 2005.

Sodni tajnik

Predsednik

H. Jung

M. Vilaras